

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**ПОЛІТИКА
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
в Київському національному економічному університеті
імені Вадима Гетьмана**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол Вченої ради Київського
національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана
30 червня 2026 р. № 10

Голова Вченої ради Київського
національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

_____ Дмитро ЛУК'ЯНЕНКО
30 червня 2026 р.

Введено в дію 01 липня 2026 р.
Наказ
01 липня 2026 р. № 319-ос

КНЕУ-2026

Укладачі:

Марина Сільченко
Світлана Задерейко
Олена Гребешкова
Ірина Варіс
Володимир Скіцько
Антон Осьмак
Марина Артющина
Дарія Котенок

При підготовці цієї Політики використано інструменти ШІ (ChatGPT, версія GPT-5, OpenAI), результати роботи яких були перевірені й адаптовані робочою групою.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	6
3. ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УНІВЕРСИТЕТІ	8
4. ПРІОРИТЕТИ ТА ОБОВ’ЯЗКИ КОРИСТУВАЧІВ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ, НАУКОВОМУ ТА УПРАВЛІНСЬКОМУ ПРОЦЕСАХ.....	9
5. НЕПРИПУСТИМИ ПРАКТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШІ В УНІВЕРСИТЕТІ	11
6. ВИДИ ТА ПОРЯДОК ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕДОБРОЧЕСНЕ ВИКОРИСТАННЯ ШІ В УНІВЕРСИТЕТІ	14
7. АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ.....	14
8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	15
ДОДАТКИ.....	16
<i>Додаток А. Обов’язкова декларація про використання ШІ (шаблон)</i>	<i>16</i>
<i>Додаток Б. Рекомендоване маркування в роботах</i>	<i>17</i>
<i>Додаток В. Методичні орієнтири для науково-педагогічних / педагогічних працівників у використанні ШІ в освітньому процесі</i>	<i>19</i>

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ця Політика використання штучного інтелекту (далі — Політика) є локальним нормативним актом Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (далі — Університет), який регламентує основні засади використання штучного інтелекту в освітньому, науковому та адміністративному процесах.

1.2. Політика розроблена відповідно до:

- Закону України «[Про освіту](#)»;
- Закону України «[Про вищу освіту](#)»;
- Закону України «[Про захист персональних даних](#)»;
- Закону України «[Про авторське право і суміжні права](#)»;
- Закону України «[Про академічну доброчесність](#)»;
- Постанови Кабінету Міністрів України «[Деякі питання присудження \(позбавлення\) наукових ступенів](#)» від 17 листопада 2021 р. № 1197 (зі змінами);
- локальних нормативних документів Університету ([Статуту Університету](#), [Стратегії розвитку Університету на 2025-2029 рр.](#), [Положення про організацію освітнього процесу в Університеті](#), [Положення про академічну доброчесність в Університеті](#), [Етичного кодексу Університету](#) тощо);

1.3. Політика розроблена з урахуванням [Рекомендацій Міністерства освіти і науки України та Міністерства цифрової трансформації України щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти](#), а також міжнародних принципів і стандартів у сфері етичного, безпечного та людиноцентричного застосування штучного інтелекту, зокрема документів UNESCO, OECD, Ради Європи та актуальних підходів до управління ризиками використання штучного інтелекту.

1.4. Метою Політики є:

- визначення принципів, правил і обмежень відповідального використання технологій штучного інтелекту (далі — ШІ) в освітній, науковій та управлінській діяльності Університету;
- забезпечення дотримання етичних норм та принципів академічної доброчесності, вимог захисту персональних даних та прав усіх учасників освітнього, наукового та управлінського процесів;
- формування єдиних підходів до прозорого розкриття фактів використання ШІ в освітній, науковій та управлінській діяльності Університету;
- мінімізації ризиків, пов'язаних із неправомірним чи недоброчесним застосуванням ШІ в освітній, науковій та управлінській діяльності Університету.

1.5. Дія Політики поширюється на всіх суб'єктів освітньої, наукової та управлінської діяльності Університету.

1.6. Основоположним принципом застосування ШІ в Університеті є принцип людської відповідальності та контролю. В даній Політиці ШІ розглядається як допоміжний інструмент для підтримки освітньої, наукової, організаційної та управлінської діяльності, тоді як остаточні рішення, оцінки,

висновки та результати діяльності залишаються сферою відповідальності людини.

1.7. Університет сприяє свідомому формуванню навичок відповідального використання ІІІ у здобувачів — для ефективного використання в навчальній та професійній діяльності (що підтверджується наявністю спеціалізованих навчальних дисциплін в освітніх програмах, тематичних модулів в дисциплінах інформатичного циклу, відповідних регламентах та навчальних завданнях, зазначених у методичних матеріалах з вивчення навчальних дисциплін); у науково-педагогічних / педагогічних працівників — через сформовану екосистему розвитку персоналу (вебінари, майстер-класи, тренінги та курси підвищення кваліфікації) та шляхом заохочення до використання таких інструментів науково-педагогічними / педагогічними працівниками в межах своїх навчальних дисциплін.

1.8. Усі випадки використання ІІІ мають здійснюватися відповідально, прозоро та з обов'язковим дотриманням законодавства України, локальних документів Університету та норм академічної доброчесності. У разі використання в академічному творі об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, автор повинен повідомити про це в такому творі із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму чи її опис згідно з вимогами щодо оформлення та/або оприлюднення відповідних академічних творів, визначених відповідним суб'єктом академічної діяльності.

1.9. Доведене недотримання положень цієї Політики може розглядатися як порушення академічної доброчесності та/або інших норм локальних нормативних документів Університету залежно від характеру, наслідків і обставин такого порушення.

1.10. Ознайомлення суб'єктів наукової, освітньої та управлінської діяльності Університету з ключовими положеннями цієї Політики забезпечується з метою формування єдиного розуміння принципів, правил та відповідальності щодо використання ІІІ в освітньому процесі, науковій, інноваційній та управлінській діяльності.

1.11. Відповідальними за організацію ознайомлення з положеннями цієї Політики є:

- керівники проєктних груп (гаранти) освітніх програм та науково-педагогічні працівники / педагогічні — для здобувачів вищої освіти;
- наукові керівники, наукові консультанти, науково-педагогічні / педагогічні працівники — для аспірантів, докторантів, молодих учених та інших осіб, залучених до наукової і науково-технічної діяльності;
- директори навчально-наукових інститутів / декани факультетів, завідувачі кафедр та керівники інших структурних підрозділів — для науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників відповідних структурних підрозділів
- керівники структурних підрозділів — для працівників, які здійснюють адміністративну, організаційну, управлінську, інформаційну, аналітичну та іншу діяльність в Університеті.

1.12. Координацію впровадження цієї Політики здійснює проректор з науково-педагогічної роботи та цифрової трансформації у взаємодії керівниками структурних підрозділів Університету та уповноваженими особами або органами, пов'язаними із забезпеченням академічної доброчесності.

2. КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. Для цілей цієї Політики вживаються такі поняття¹:

Академічна доброчесність — сукупність етичних принципів та встановлених правил, якими керуються всі учасники освітнього, наукового та управлінського процесів з метою забезпечення довіри до результатів навчання, наукових (творчих) досягнень та управлінських процесів і рішень, що передбачають чесність, прозорість, повагу до прав інтелектуальної власності.

Анонімізація даних — процес переведення даних до стану, коли ідентифікація особи стає неможливою (навіть за допомогою додаткових даних).

Автоматизоване оцінювання — визначення результатів навчальної діяльності здобувачів виключно засобами ШІ без участі науково-педагогічного / педагогічного працівника.

Відповідальне використання ШІ — практика застосування інструментів генеративного штучного інтелекту з урахуванням етичних, правових, академічних та безпекових вимог, спрямована на уникнення шкоди та забезпечення довіри.

Відтворюваність результатів — отримання наближеного результату за таких самих вхідних даних, гіперпараметрів, методів та умов проведення експерименту; можливість незалежної перевірки й підтвердження результатів дослідження чи освітньої роботи, що передбачає належну фіксацію параметрів застосування ШІ, використаних даних і методів.

Галюцинування — феномен, за якого результат роботи системи генеративного ШІ містить неточну або хибну інформацію, що оманливо представлена як достовірна.

Генеративний штучний інтелект (ГШІ) — різновид ШІ, призначений для створення нового контенту, включно з текстом, зображенням, аудіо, відео, програмним кодом та іншими форматами.

Грамотність у галузі ШІ — знання, уміння та навички, які дають змогу постачальникам, користувачам і особам, які зазнають впливу системи ШІ, беручи до уваги їхні відповідні права і обов'язки, оцінити можливості, ризики та потенційну шкоду, якої може завдати система ШІ на будь-якому етапі її життєвого циклу, та вживати заходів для її уникнення чи пом'якшення.

¹ З урахуванням

Словник термінів у сфері штучного інтелекту 2.0. / упорядники: Авдеева Т., Андрієнко О., Артюхов А., Бистрицька А., Герасимик В., Дубно О., Кобрін А., Кравець І., Краковецький О., Мачашвілі Р., Мішин Д., Сіденко Є., Турта О., Чумаченко Д., Шабанов О. — Київ : Міністерство цифрової трансформації України, 2026. — 37 с. — Режим доступу: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/9/39/18441baf603a192429ecac57b7076394.pdf> (дата звернення: 14.06.2026)
Міністерство освіти і науки України, Міністерство цифрової трансформації України. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти. — 24.04.2025 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf> (дата звернення: 14.06.2026).

Декларація про використання ІІІ — офіційне письмове підтвердження автора академічної або наукової роботи щодо застосування інструментів ІІІ із зазначенням їх видів, версій, дати використання та цілей.

Детектор ІІІ — програма, яка за допомогою алгоритмів машинного навчання аналізує текст, шукає характерні патерни та визначає, чи цей текст створений людиною, чи генеративною моделлю ІІІ.

Дипфейк — контент, згенерований або відредагований за допомогою ІІІ, який нагадує реальних людей, об'єкти, місця, інші сутності або події та вводить в оману щодо справжності або правдивості.

Етичні ризики ІІІ — потенційні негативні наслідки використання ІІІ, пов'язані з дискримінацією, упередженістю, маніпуляціями, порушенням прав людини чи академічної доброчесності.

Інструменти ІІІ — програмні продукти, онлайн-сервіси чи інші технологічні рішення, що використовують алгоритми штучного інтелекту для аналізу, генерації чи трансформації даних (наприклад, чат-боти, генератори тексту, аналізатори даних, перекладачі тощо).

Конфіденційна інформація — відомості, доступ до яких обмежено Університетом відповідно до законодавства та внутрішніх документів (службова інформація, результати досліджень, дані про здобувачів та працівників Університету тощо).

Недоброчесне використання згенерованих ІІІ результатів — оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього.

Недоброческа поведінка — дії або бездіяльність учасників освітнього, наукового чи адміністративного процесів, що порушують принципи академічної доброчесності та етичні норми Університету, включаючи, але не обмежуючись: плагіатом, самоплагіатом, фабрикацією чи фальсифікацією результатів, списуванням, наданням або отриманням неправомірної допомоги, використанням заборонених технологій, приховуванням факту застосування ІІІ, маніпуляціями з даними чи результатами оцінювання, а також іншими діями, що підривають довіру до результатів освітньої чи наукової діяльності.

Персональні дані — відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована чи може бути конкретно ідентифікована.

Промпт (запит) — вхідний текст, інструкція або завдання для системи ІІІ, на які система має відреагувати шляхом генерування контенту.

Прокторинг (від англ. proctoring — нагляд, інспектування) — це система контролю за проведенням навчальних або контрольних заходів у дистанційному форматі з метою запобігання академічним порушенням.

Учасники наукового процесу — наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники, здобувачі наукових ступенів, співробітники наукових підрозділів, а також інші особи, які здійснюють наукову діяльність у межах Університету або від його імені.

Учасники освітнього процесу — науково-педагогічні та педагогічні працівники, здобувачі всіх рівнів та форм здобуття вищої освіти, керівники проектних груп (гаранти) освітніх програм, а також інші особи, залучені до організації та забезпечення освітнього процесу в Університеті.

Учасники управлінського процесу — працівники адміністративних і структурних підрозділів Університету, керівники різних рівнів, а також інші працівники, які виконують організаційні, управлінські чи забезпечувальні функції.

ІІІ-грамотність — здатність учасників освітнього, наукового та управлінського процесів усвідомлено, критично та етично використовувати інструменти ІІІ, розуміти їхні можливості, ризики та обмеження.

Штучний інтелект — як галузь: загальна назва сукупності інформаційних технологій, як-от алгоритмів, методів, підходів, моделей та сервісів, що створюють та розвивають інтелектуальні системи, здатні виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту. ІІІ охоплює широкий спектр підходів, зокрема тих, що ґрунтуються на навчанні, логіці, пошуку та ймовірнісному міркуванні. ІІІ передбачає такі напрями, як обробка природної мови, машинне навчання, комп'ютерний зір, робототехніка, експертні системи та інші підгалузі, спрямовані на імітацію та розширення можливостей людського мислення та ухвалення рішень; як інструмент: організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системної й науково вмотивованої алгоритмічної обробки інформації, отриманої або збереженої під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі ухвалення рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань; також термін ІІІ використовують як синонім терміну «система ІІІ» для визначення.

3. ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УНІВЕРСИТЕТІ

3.1. *Пріоритет людини.* Університет сприяє розвитку ІІІ-грамотності серед суб'єктів освітньої, наукової та управлінської діяльності. ІІІ в Університеті розглядається як допоміжний інструмент, що підсилює навчальні, дослідницькі та організаційні можливості, але не замінює критичного мислення та професійного судження. Остаточні рішення в освітньому, науковому та управлінському процесах завжди ухвалюються людиною.

3.2. *Прозорість і розкриття.* Використання ІІІ у навчальних, наукових чи адміністративних завданнях має бути відкритим і зрозумілим. Пріоритетом є чітке інформування про те, які інструменти були застосовані, з якою метою та на якому етапі роботи. Приховування застосування ІІІ розглядається як недоброчесна поведінка.

3.3. *Справедливість та недискримінація.* Застосування ІІІ має сприяти рівності, інклюзивності та повазі до людської гідності. Пріоритетом є усунення

упереджень і підтримка справедливого ставлення до всіх учасників університетської спільноти.

3.4. *Конфіденційність та захист даних.* Пріоритетом є збереження приватності усіх суб'єктів освітньої, наукової та управлінської діяльності та дотримання принципу мінімізації даних. Персональні дані здобувачів та працівників Університету можуть оброблятися лише на законних підставах, у мінімально необхідному для виконання конкретного завдання обсязі та з гарантіями захисту. Будь-яке порушення цих правил розглядається як серйозне порушення внутрішніх норм і законодавства.

3.5. *Академічна доброчесність.* Політика використання ІІІ в діяльності Університету має сприяти підтримці високих стандартів чесності, достовірності та відповідальності. Пріоритетом є розвиток інтелектуальної самостійності, а не підміна її автоматизованими інструментами.

3.6. *Відповідальність і відтворюваність.* Суб'єкти освітньої, наукової та управлінської діяльності несуть відповідальність за результати, підготовлені із застосуванням ІІІ. Пріоритетом є забезпечення можливості перевірки та відтворення результатів шляхом документування способів і параметрів використання ІІІ.

3.7. *Ризик-орієнтований підхід.* Використання ІІІ в Університеті має здійснюватися з урахуванням потенційного впливу відповідного інструменту або сценарію його застосування на права та інтереси суб'єктів освітньої, наукової та управлінської діяльності, академічну автономію, якість результатів діяльності, інформаційну безпеку та дотримання етичних стандартів. Чим вищим є потенційний ризик використання ІІІ, тим вищими мають бути вимоги до прозорості, перевірки результатів, людського контролю, документування та обґрунтування рішень.

3.8. *Узгодженість із законодавством і нормативними документами.* Пріоритетом є дотримання норм законодавства України та локальних нормативних документів Університету. Використання ІІІ має гармонійно інтегруватися в існуючу нормативну й етичну систему Університету, підсилюючи його цінності.

4. ПРІОРИТЕТИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ КОРИСТУВАЧІВ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ, НАУКОВОМУ ТА УПРАВЛІНСЬКОМУ ПРОЦЕСАХ

4.1. **Усі користувачі** інструментів ІІІ в освітньому, науковому та управлінському процесах зобов'язані:

- відкрито декларувати використання ІІІ у випадках, коли його застосування мало суттєвий вплив на зміст, результати, структуру або спосіб підготовки роботи відповідно до вимог Університету та методичних рекомендацій відповідно до встановлених форм (Додатки А, Б);
- здійснювати критичну перевірку результатів, отриманих за допомогою ІІІ, у тому числі перевірку фактів за незалежними джерелами;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності та етики;

- зважати на ризики передавання персональних, службових і конфіденційних даних під час використання зовнішніх сервісів ІІІ;
- використовувати лише ті інструменти ІІІ, які відповідають вимогам безпеки та захисту даних.

4.2. Пріоритетами та обов'язками **здобувачів** є:

- застосування ІІІ як допоміжного інструменту для підтримки навчання, без підміни особистого інтелектуального внеску;
- дотримання встановлених правил декларування використання ІІІ, перевірки достовірності отриманих результатів та відповідального використання згенерованого контенту;
- виконання завдань поточного контролю особисто, без використання ІІІ, якщо таке використання не передбачене методичними матеріалами з вивчення навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями щодо виконання завдань поточного контролю;
- використання ІІІ під час виконання завдань підсумкового контролю допускається лише у випадках, прямо визначених робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами з вивчення навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями щодо виконання завдань поточного контролю.

4.3. Пріоритетами та обов'язками **науково-педагогічних і педагогічних працівників** є:

- інформування здобувачів про положення цієї Політики, допустимі та неприпустимі практики використання ІІІ під час виконання завдань поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни;
- сприяння розвитку у здобувачів ІІІ-грамотності та навичок критичної взаємодії з результатами роботи інструментів ІІІ;
- сприяння формуванню у здобувачів навичок доброчесного та відповідального використання ІІІ;
- визначення у методичних матеріалах з вивчення навчальної дисципліни умов, меж і способів допустимого використання здобувачами ІІІ під час виконання завдань поточного та підсумкового контролю, якщо таке використання передбачається;
- застосування ІІІ лише як допоміжного інструменту у підготовці навчальних і методичних матеріалів;
- відкрите декларування використання ІІІ у власній діяльності у випадках, коли таке використання є суттєвим для створення відповідного результату.

4.4. Пріоритетами та обов'язками **суб'єктів наукового процесу** є:

- використання ІІІ для технічної та інтелектуальної підтримки наукової діяльності (переклад, удосконалення тексту, пошук джерел, структурування ідей, попередній аналіз даних) із наступною перевіркою результатів;
- документування параметрів застосування ІІІ для забезпечення відтворюваності результатів;
- уникнення фабрикації та фальсифікації даних за допомогою ІІІ;
- дотримання етичних стандартів та недопущення дискримінаційних чи маніпулятивних практик;

- забезпечення належного рівня захисту персональних даних, у тому числі шляхом їх анонімізації чи псевдонімізації, відповідно до вимог законодавства України та етичних стандартів досліджень;
- відкрите декларування використання ІІІ у підготовці наукових робіт.

4.5. Пріоритетами та обов'язками **суб'єктів управлінського процесу** є:

- застосування ІІІ з метою підвищення ефективності управлінських та організаційних процедур за умови забезпечення прозорості та збереження довіри;
- використання ІІІ виключно в межах службових повноважень і з дотриманням правил захисту даних;
- забезпечення прозорості використання ІІІ у прийнятті управлінських рішень, що впливають на права та обов'язки суб'єктів освітньої, наукової та управлінської діяльності Університету;
- дотримання етичних вимог при застосуванні ІІІ.

4.6. Рівень відповідальності суб'єктів наукової, освітньої та управлінської діяльності Університету за дотримання вимог, визначених у цій Політиці, є пропорційним їхній ролі, повноваженням та характеру використання ІІІ у відповідному процесі. Організація контролю за дотриманням вимог цієї Політики здійснюється:

- науково-педагогічними та педагогічними працівниками — у межах організації освітнього процесу, виконання здобувачами завдань поточного та підсумкового контролю, оцінювання результатів навчання;
- науковими керівниками, консультантами, керівниками наукових підрозділів та/або органами, відповідальними за забезпечення академічної доброчесності в Університеті, — у межах наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, підготовки кваліфікаційних, дисертаційних, наукових та інших дослідницьких робіт;
- керівниками структурних підрозділів та уповноваженими адміністративними органами Університету — у межах управлінської, організаційної, інформаційної, аналітичної та іншої адміністративної діяльності.

5. НЕПРИПУСТИМІ ПРАКТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ В УНІВЕРСИТЕТІ

5.1. Неприпустимим є будь-яке використання ІІІ, яке суперечить принципам академічної доброчесності, етики, законодавству України та локальним нормативним актам Університету.

5.2. **Загальні неприпустимі практики:**

- подання результатів, повністю або частково згенерованих або створених із використанням ІІІ, як результатів власної самостійної діяльності без належного розкриття факту використання таких технологій;
- фабрикація, фальсифікація або викривлення даних, результатів досліджень чи управлінських рішень;

- внесення до навчальних, наукових, кваліфікаційних, службових та інших документів недостовірних, вигаданих або неперевірених даних, фактів, посилань, цитат чи інших результатів, згенерованих ШІ;
- створення несправедливих переваг чи маніпуляцій (вплив на рейтинги, результати конкурсів, подання неправдивих даних у звітах, накручування показників, автоматичне генерування робіт замість самостійного виконання, викривлення інформації для ухвалення рішень тощо);
- передавання у сервіси ШІ персональних, службових, конфіденційних чи інших даних з обмеженим доступом без належних правових підстав, дозволів та гарантій захисту;
- використання інструментів ШІ з непрозорою політикою приватності, нелегальних або таких, що становлять кіберзагрозу Університету;
- створення або поширення неправдивого, дискримінаційного, образливого, маніпулятивного чи іншого контенту, що може завдати шкоди учасникам освітнього, наукового чи управлінського процесу або репутації Університету;
- створення дипфейк-контенту, який може вводити в оману або шкодити репутації суб'єктів наукової, освітньої та управлінської діяльності Університету зокрема та Університету в цілому;
- використання ШІ для обходу технічних або організаційних засобів контролю доброчесності (систем антиплагіату, прокторингу, тестових платформ, процедур перевірки авторства, документообігу, внутрішнього контролю та інших механізмів забезпечення якості діяльності).

5.3. Недоброчесною поведінкою здобувачів вважається:

- представлення результатів роботи, повністю або частково згенерованих ШІ, як власного самостійного доробку без належного розкриття цього факту;
- приховування факту використання ШІ у випадках, коли таке використання суттєво вплинуло на зміст, структуру, аргументацію, висновки або результати виконаної роботи;
- використання вигаданих чи недостовірних посилань, джерел, фактів або інших результатів («галюцинацій» ШІ);
- передавання персональних чи конфіденційних даних у системи ШІ без правових підстав;
- маніпуляції з використанням ШІ (накручування активності, відгуків, результатів тестування);
- використання ШІ для виконання завдань поточного та підсумкового контролю, якщо прямо не передбачено методичними матеріалами з вивчення навчальної дисципліни або методичними рекомендаціями щодо виконання робіт.

5.4. Недоброчесною поведінкою науково-педагогічних та педагогічних працівників вважається:

- приховування факту істотного використання ШІ під час підготовки навчально-методичних матеріалів у випадках, коли таке використання вплинуло на їх зміст або результати;

- використання ІІІ для підготовки або поширення навчальних матеріалів без належної перевірки достовірності та коректності згенерованого контенту;
- використання ІІІ для автоматизованого оцінювання, ранжування, профілювання, відбору здобувачів та ухвалення інших рішень без обов'язкової участі та професійного судження науково-педагогічного / педагогічного працівника, прозорості критеріїв та можливості перегляду результатів;
- створення необґрунтованих переваг, дискримінаційних обмежень або упереджених висновків через застосування ІІІ.

5.5. Недоброчесною поведінкою у науковій роботі вважається:

- покладання на згенерований ІІІ контент без перевірки за першоджерелами;
- використання згенерованих недостовірних посилань чи даних без належного розкриття факту застосування ІІІ;
- видавання текстів, ідей, результатів аналізу чи інших матеріалів, згенерованих ІІІ, за власні наукові результати;
- приховування факту істотного використання ІІІ у випадках, коли таке використання суттєво вплинуло на результати дослідження, аргументацію або висновки;
- обробка персональних даних досліджуваних без їхньої згоди чи належних правових підстав;
- передавання до зовнішніх систем ІІІ повних текстів конфіденційних, службових або неопублікованих матеріалів без належного дозволу авторів, правовласників або організаторів процедур рецензування дисертацій, експертизи наукових проєктів, оцінювання конкурсних матеріалів та інших видів наукової експертної діяльності.

5.6. Недоброчесною поведінкою в управлінській роботі вважається:

- внесення в системи ІІІ службової чи конфіденційної інформації без належних гарантій захисту;
- використання ІІІ для підготовки, обґрунтування або ухвалення управлінських рішень без належної перевірки достовірності, повноти, актуальності та коректності згенерованої інформації;
- покладання на результати, згенеровані ІІІ, як на єдину або визначальну підставу для ухвалення рішень, що впливають на права, обов'язки, можливості, умови навчання, праці чи участі в університетському житті здобувачів, працівників або інших осіб;
- використання ІІІ для створення, редагування або подання офіційних документів, звітів, аналітичних матеріалів, службових записок, висновків, рекомендацій чи проєктів рішень без належної перевірки їх змісту відповідальною особою;
- ухвалення академічних, кадрових, фінансових чи інших управлінських рішень із використанням ІІІ без участі відповідальної посадової особи;
- використання ІІІ для автоматизованого оцінювання, ранжування, профілювання або відбору осіб без забезпечення належного людського контролю, прозорості критеріїв, можливості перевірки підстав такого рішення та його перегляду;

- використання ІІІ у спосіб, що може призвести до упереджених, дискримінаційних або несправедливих рішень;
- приховування факту істотного використання ІІІ в управлінських процесах, документах або рішеннях, що впливають на права та інтереси інших осіб;
- маніпулювання управлінською, кадровою, освітньою, науковою, фінансовою, рейтинговою, статистичною або іншою службовою інформацією, зокрема шляхом викривлення показників, подання неправдивих даних у звітах, штучного завищення результатів діяльності або приховування недоліків;
- маніпуляція або викривлення аналітичних даних, згенерованих ІІІ, у внутрішніх чи зовнішніх комунікаціях, що може завдати шкоди репутації Університету.

6. ВИДИ ТА ПОРЯДОК ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕДОБРОЧЕСНЕ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ В УНІВЕРСИТЕТІ

6.1. Недоброчесне використання ІІІ, визначене у розділі 5 цієї Політики, тягне за собою відповідальність відповідно до законодавства України та локальних нормативних актів Університету, зокрема Положення про академічну доброчесність, Положення про організацію освітнього процесу, Правил внутрішнього трудового розпорядку та інших локальних нормативних актів.

6.2. Види відповідальності включають:

- для здобувачів — дисциплінарні заходи, передбачені законодавством та локальними нормативними актами Університету (попередження, перездача, зниження оцінки, відрахування тощо);
- для наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників — розгляд уповноваженими особами або органами, пов'язаних із забезпеченням академічної доброчесності;
- для інших працівників Університету — заходи юридичної відповідальності відповідно до локальних нормативних актів Університету.

6.3. Результати автоматизованих систем виявлення текстів, створених із використанням ІІІ (детекторів ІІІ), не можуть розглядатися як єдиний доказ порушення академічної доброчесності без додаткового фахового аналізу.

6.4. Розгляд випадків недоброчесної поведінки, пов'язаної з використанням ІІІ, здійснюють уповноважені особи або органи, пов'язані із забезпеченням академічної доброчесності, у межах їхньої компетенції.

7. АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

7.1. В процесі використання ІІІ суб'єкти університетської спільноти зобов'язані дотримуватись основних принципів запобігання корупції, забезпечувати регулярну оцінку корупційних ризиків у своїй діяльності, а також здійснювати відповідні заходи для упередження та врегулювання конфлікту інтересів і корупційних дій, що можуть виникнути при виконанні ними своїх обов'язків.

7.2. Усі суб'єкти університетської спільноти зобов'язані дотримуватись вимог Закону України «Про запобігання корупції».

7.3. Усім суб'єктам університетської спільноти суворо забороняється прямо чи опосередковано використовувати надані їм службові повноваження чи пов'язані з ними можливості з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або давати обіцянки/пропозиції чи неправомірну вигоду особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

7.4. За вчинення корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень суб'єкти університетської спільноти притягуються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової чи дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства України.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Політика, зміни та доповнення до нього затверджуються Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом Університету.

8.2. Питання, не врегульовані цією Політикою, регулюються чинним законодавством України, Статутом Університету, Положенням про академічну доброчесність, іншими локальними нормативними документами.

ПОГОДЖЕНО:

Перший
проректор

Андрій ОМЕЛЬЧЕНКО

Проректор з науково-педагогічної
роботи та цифрової трансформації

Марина СІЛЬЧЕНКО

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Анатолій КОЛОТ

Проректор з наукової
роботи

Лариса АНТОНЮК

Уповноважений
з антикорупційної діяльності

Богдана БОГДАН

В.о. начальника
юридичного відділу

Галина ЗГУРСЬКА

Голова Студентської
академічної ради Університету

Володимир СЕРЕБРЯНСЬКИЙ

ДОДАТКИ

Додаток А.

Обов'язкова декларація про використання ШІ (шаблон)²

Я, _____ (ПІБ),
здобувач групи _____ освітньої програми _____

ННІ / факультету _____,
підтверджую, що під час підготовки цієї роботи застосовував(ла) такі інструменти штучного інтелекту:

- _____
назва інструменту, версія або модель, якщо можна встановити
- _____
- _____

Мета використання: _____
(генерація ідей, складання плану, редагування, переклад, візуалізація, інше).

Характер використання: _____
(допоміжний, суттєвий внесок у зміст роботи, інше).

Підтверджую, що:

- використання інструментів штучного інтелекту не підміняло самостійного виконання роботи і усі основні результати отримані мною самостійно;
- увесь згенерований контент був особисто перевірений на точність, коректність посилань, відповідність вимогам академічної доброчесності та відсутність порушення авторських прав та конфіденційності;
- згенерований контент не використовувався як самостійний результат представленої роботи, а перед використанням був критично проаналізований, перевірений, відредагований та адаптований мною особисто;
- у разі використання ШІ для створення, модифікації або візуалізації таблиць, рисунків, схем, графіків, діаграм чи інших ілюстративних матеріалів мною перевірено достовірність первинних даних, коректність їх оброблення, відповідність змісту таких об'єктів тексту роботи та належно зазначено джерела їх походження;
- персональні та/або конфіденційні дані:
 - ☐ не передавалися
 - ☐ передавалися за згодою / на підставі _____

Я усвідомлюю, що несу повну відповідальність за зміст роботи, достовірність поданої інформації, обґрунтованість та коректність представлених у роботі результатів, висновків, текстових формулювань, ілюстративних матеріалів, посилань та інших складників роботи та дотримання вимог академічної доброчесності.

У разі використання інструментів штучного інтелекту їх застосування здійснювалося відповідно до вимог Політики використання штучного інтелекту в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана.

Підпис _____ Дата _____

² Декларацію про застосування ШІ повинні містити курсові роботи, звіти з практики, кваліфікаційні роботи, дисертації, наукові статті та інші роботи, для яких це передбачено вимогами Університету, робочою програмою навчальної дисципліни або рішенням лектора навчальної дисципліни.

Рекомендоване маркування в роботах

1. Загальна декларація (обов'язкова)

Курсові роботи, звіти з практики, кваліфікаційні роботи, дисертації, наукові статті та інші роботи, для яких це передбачено вимогами Університету, робочою програмою навчальної дисципліни або рішенням лектора навчальної дисципліни, підготовлені з використанням ШІ, повинні містити загальну декларацію про його застосування (див. Додаток А).

Для інших видів робіт необхідність подання декларації визначається науково-педагогічним / педагогічним працівником або методичними рекомендаціями з вивчення навчальної дисципліни.

2. Маркування окремих фрагментів (рекомендоване)

У випадках, коли ШІ був використаний для підготовки **ключових елементів роботи** (структура, аргументація, висновки, візуалізації, аналіз даних), доцільно зробити додаткове маркування безпосередньо в тексті. Це не є обов'язковою вимогою, але підвищує рівень прозорості та відтворюваності.

Приклад правильного маркування:

- Під час підготовки цього фрагмента використовувалися інструменти штучного інтелекту: ChatGPT (версія GPT-5)

Приклад некоректного маркування:

- Відсутність згадки про використання ШІ.
- Узагальнені фрази без конкретизації («текст створено з використанням ШІ» — без назви, версії).

3. Маркування таблиць, рисунків та інших ілюстративних матеріалів, створених або модифікованих із використанням ШІ

У разі використання інструментів ШІ для створення, модифікації, структурування, візуалізації або стилізації таблиць, рисунків, графіків, діаграм, схем, інфографіки, зображень та інших ілюстративних матеріалів автор роботи має зазначити факт такого використання в загальній декларації про використання ШІ.

Якщо використання ШІ мало істотний вплив на зміст, структуру, форму подання або візуальне оформлення таблиці, рисунка, графіка, діаграми, схеми чи іншого ілюстративного матеріалу, інформацію про це доцільно додатково зазначати безпосередньо під відповідним об'єктом у полі «Джерело».

Використання ШІ для створення або оформлення таблиць і рисунків не звільняє автора від обов'язку зазначати джерела первинних даних, статистичних матеріалів, нормативних документів, результатів опитувань, розрахунків або інших матеріалів, на основі яких створено відповідний об'єкт.

Інструменти ШІ не можуть вважатися самостійним джерелом фактичних, статистичних або емпіричних даних. Автор несе відповідальність за достовірність даних, коректність їх оброблення, відповідність змісту таблиці чи рисунка тексту роботи, а також за можливість пояснити логіку створення відповідного ілюстративного матеріалу.

Фінальне зображення, схема, діаграма або інший ілюстративний матеріал не обов'язково має бути редагованим безпосередньо в текстовому редакторі. Водночас автор повинен бути спроможним надати вихідні дані, проміжні розрахунки, опис способу створення або інші матеріали, що дають змогу перевірити походження та коректність відповідного об'єкта.

Рекомендовані формулювання для зазначення джерела:

- «Джерело: розроблено автором із використанням [назва інструменту ШІ, версія/модель, дата використання] на основі [джерела / даних / результатів дослідження]».

- «Джерело: побудовано автором за даними [джерело] із використанням [назва інструменту ШІ] для візуалізації результатів».
- «Джерело: складено автором на основі [джерела]; інструмент ШІ [назва, версія/модель] використано для структурування / узагальнення / візуального оформлення матеріалу».
- «Джерело: згенеровано автором із використанням [назва інструменту ШІ, версія/модель, дата використання]; зміст перевірено та адаптовано автором».

Не допускається подавати згенеровані або істотно модифіковані ШІ таблиці, рисунки, графіки, діаграми, схеми чи інші ілюстративні матеріали як створені виключно автором без відповідного декларування; використовувати ШІ для вигадування статистичних даних, результатів опитувань, розрахунків, джерел або посилань; подавати ШІ-зображення як реальні фотографії, документи чи емпіричні матеріали, якщо вони такими не є.

4. В описі методики або процесу підготовки роботи (рекомендовано)

Інструменти ШІ зазвичай не розглядаються як джерела інформації, однак можуть бути описані як інструменти підготовки матеріалу.

Приклад:

- Під час підготовки матеріалу використовувалися інструменти штучного інтелекту (ChatGPT, версія GPT-5) для генерації ідей, структурування матеріалу, мовного редагування та інших допоміжних завдань.

4. У додатках (рекомендовано)

Для наукових досліджень, де використання ШІ є складовою методики дослідження, автор може/має додати приклади ключових промптів як окремий додаток. Це допоможе відтворювати дослідження та підтверджувати доброчесність.

Приклад:

- Додаток X. Перелік використаних промптів (ChatGPT, версія GPT-5).
- Додаток Y. Зразки візуалізацій, згенерованих MidJourney (версія 6.0).

Додаток В.**Методичні орієнтири для науково-педагогічних / педагогічних працівників у використанні ШІ в освітньому процесі**

Пояснювальна записка.

Цей додаток містить рекомендації для науково-педагогічних / педагогічних працівників щодо інтеграції положень Політики використання штучного інтелекту в освітню діяльність. Метою є формування єдиних підходів до відповідального застосування ШІ в освітньому процесі, забезпечення прозорості та підтримка академічної доброчесності.

Подані матеріали слугують **орієнтиром і допоміжним інструментом**, а не механізмом контролю. Вони покликані допомогти науково-педагогічним / педагогічним працівникам:

- визначати місце і роль ШІ у навчальних дисциплінах;
- формулювати вимоги до робіт здобувачів щодо розкриття використання ШІ;
- розробляти завдання, що розвивають критичне мислення та вміння відповідально працювати з цифровими інструментами;
- запобігати випадкам недоброчесної поведінки, пов'язаним із застосуванням ШІ.

Нижче наведено **Методичний чек-лист використання ШІ в освітній діяльності для науково-педагогічних / педагогічних працівників**, який може використовуватися під час складання методичних рекомендацій з вивчення навчальної дисципліни.

**Методичний чек-лист використання ШІ в освітній діяльності
для науково-педагогічних / педагогічних працівників**

Критерій перевірки	Так	Ні	Коментар
1. Визначення підходів			
1.1. Чи визначено у методичних рекомендаціях з вивчення навчальної дисципліни дозволені здобувачам сценарії використання ШІ?	☐	☐	
1.2. Чи окреслено приклади недоброчесної поведінки, пов'язані з використанням ШІ?	☐	☐	
1.3. Чи зазначено обов'язковість декларації про використання ШІ у письмових роботах здобувачів?	☐	☐	
2. Прозорість та оцінювання			
2.1. Чи визначено, які завдання виконуються без застосування ШІ (для перевірки реального рівня знань)?	☐	☐	
2.2. Чи описано правила розкриття фактів використання ШІ у роботах здобувачів?	☐	☐	
2.3. Чи передбачено приклади прозорого маркування та оформлення (відсилання до Додатку А і В)?	☐	☐	
3. Запобігання недоброчесності			
3.1. Чи включено у методичні рекомендації з вивчення навчальної дисципліни інструкції щодо перевірки достовірності результатів, згенерованих ШІ?	☐	☐	
3.2. Чи передбачено «анти-галюцинаційні» практики (перехресна перевірка фактів, джерел, посилань)?	☐	☐	

Критерій перевірки	Так	Ні	Коментар
3.3. Чи розроблено приклади ситуацій, що пояснюють різницю між доброчесним і недоброчесним використанням ІІІ?	☐	☐	
4. Інтеграція в освітній процес			
4.1. Чи пояснюється здобувачам роль ІІІ як інструмента підтримки, а не заміни особистої роботи?	☐	☐	
4.2. Чи включено до курсу завдання, що передбачають відповідальне використання ІІІ (пошук ідей, аналіз, критичне оцінювання)?	☐	☐	
4.3. Чи передбачено ознайомлення здобувачів з міжнародними підходами та етичними стандартами використання ІІІ (UNESCO, ЄС)?	☐	☐	